# KONTRAKTSVILKÅR FASE 3 GJENNOMFØRINGSFASEN - SAMSPILLSENTREPRISE ETTER NS 8407

Versjon oktober 2020 utarbeidet av tjenesteområdet Anskaffelser/kontrakt

## INNHOLDSFORTEGNELSE

1 Partene og deres representanter (NS 8407 pkt. 9) ..... 3
2 Varsler og krav (NS 8407 pkt. 5) ..... 3
3 Kontraktsregler. Tolkningsregler (NS 8407 pkt. 3) ..... 3
4 Om oppdraget ..... 4
5 Forutsetning for oppstart av byggearbeidene ..... 4
6 Overdragelse av kontrakten (NS 8407 pkt. 11) ..... 5
7 Vederlag (NS 8407 pkt. 26) ..... 5
8 Kommunikasjon mellom partene (tillegg til NS 8407) ..... 6
9 Sikkerhetsstillelse (NS 8407 pkt. 7) ..... 6
10 Kontraktsmedhjelpere (NS 8407 pkt. 10) ..... 6
11 Tiltransport av entreprenører (NS 8407 pkt. 7) ..... 7
12 Tiltransport av prosjekterende (NS 8407 pkt. 13) ..... 7
13 Kvalitetssikring (NS 8407 pkt. 15) ..... 7
14 Forhold på byggeplassen (NS 8407 pkt. 18) ..... 7
15 Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8407 pkt. 18.3) ..... 11
16 Revisjon ..... 11
17 Avtalt plassering av risikoen for forhold ved grunnen (NS 8407 pkt. 23) ..... 11
18 Avtalt risikoovergang – prosjektering (NS 8407 pkt. 24.2) ..... 11
19 Særskilt varsel om økte utgifter til rigg og drift mv. (NS 8407 pkt.34.1.3) ..... 11
20 Utførelsesplikt ved uenighet (NS 8407 pkt. 35.1) ..... 12
21 Prøvedrift (NS 8407 pkt. 38.2) ..... 12
22 Utbedring (NS 8407 pkt. 42.3) ..... 14
23 Oppsigelse (NS 8407 pkt. 38) ..... 14
24 Misligholdt kontraktsforpliktelse – konsekvenser for senere konkurranser (tillegg til NS 8407) ..... 14
25 Reklame. Kontakt med media (tillegg til NS 8407 kap. XI) ..... 14
26 Etiske krav (tillegg til NS 8407) ..... 14
27 Brudd på konkurranselovgivningen ..... 14
28 Heving på grunn av visse straffbare forhold ..... 15
29 Samtykkeerklæring ..... 15
30 Signaturer ..... 15

## 1 Partene og deres representanter (NS 8407 pkt. 9)

| Byggherren | | |
|---|---|---|
| Navn: | | Organisasjonsnr: |
| Adresse: | | |
| Representant: | Tlf: | E-post: |

| Totalentreprenør | | |
|---|---|---|
| Navn: | | Organisasjonsnr: |
| Adresse: | | |
| Representant: | Tlf: | E-post: |

Byggherrens oppdragsgivere, leietakere, ansatte og brukere regnes som tredjemenn i relasjon til denne avtalen. Det er derfor ingen identifikasjon mellom byggherren og disse, jf. NS 8407 pkt. 1.1, og de kan derfor ikke påføre byggherren forpliktelser uten særlig skriftlig fullmakt. Totalentreprenøren er forpliktet til å forsikre seg om skriftlig fullmakt foreligger.

Byggeleder skal ta seg av byggherrens forhold på byggeplass. Byggeleder har fullmakt til, ved bruk av endringsordre, å bestille arbeider utført for et beløp inntil NOK _____ eks. mva.

Byggeleder har fullmakt til å avvise krav om tillegg og fristforlengelse.

Alle andre beslutninger i kontraktsforholdet på vegne av byggherren skal tas av byggherrens representant.

## 2 Varsler og krav (NS 8407 pkt. 5)

Avtalt adresse for varsler og krav er: _____

## 3 Kontraktsregler. Tolkningsregler (NS 8407 pkt. 3)

Følgende dokumenter inngår som en del av denne kontrakten:

1. Dette avtaledokumentet
2. Referater og annet materiale fra forhandlinger og oppklarende drøftelser, som er godkjent av begge parter
3. Godkjent forprosjekt
4. Avtale for utviklingsfasen
5. Totalentreprenørens tilbud
6. Referat fra befaring/konferanse

7. Konkurransegrunnlag
8. NS 8407:2011 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser

## 4 Om oppdraget

### 4.1 Overordnet beskrivelse av oppdraget

### 4.2 Økonomi i prosjektet – kuttliste

Bestemmelsen i konkurransegrunnlagets del 2.B.1 pkt. 6.5 får anvendelse også for gjennomføringsfasen.

### 4.3 Rett til å bruke prosjekteringsmaterialet

Byggherren erverver eiendomsrett og full disposisjonsrett til alt papirbasert og elektronisk lagret materiale etter hvert som det produseres i henhold til denne kontrakten, herunder rett til å bruke slikt materiale i kontrakt med en annen enn totalentreprenøren.

Der det er stilt krav om at materiale skal eksporteres og leveres på standardiserte formater som f.eks. IFC, skal det samme materialet også leveres i originalformat.
Avtalepartene skal sikre at byggherrens rettigheter knyttet til oppdraget videreføres og sikres i avtaler med underentreprenører og leverandører.

### 4.4 Opsjoner

Byggherren har rett, men ingen plikt, til skriftlig å bestille følgende tilleggsytelser fra entreprenøren:

| Beskrivelse av opsjonen | Frist for bestilling |
|---|---|
| | |
| | |
| | |

Manglende bestilling av opsjoner medfører – uansett årsak – ikke krav på erstatning.

Bestilling av opsjoner etter kontraktsinngåelse, medfører ingen endring av kontraktsbestemmelsene.

## 5 Forutsetning for oppstart av byggearbeidene

Totalentreprenøren kan ikke starte byggearbeidene før han har sendt inn den etterspurte dokumentasjonen for økonomi, fremdrift, kvalitet, SHA og miljø. Dette er:

- Kalkyle, jf. konkurransegrunnlaget del 2A pkt. 4.2
- Kvalitetsplan
- HMS-plan
- Avfallsplan
- Miljøoppfølgingsplan
- Fremleggelse av forsikringsbevis etter NS 8407 pkt. 8.1 og 8.2
- Fremleggelse av sikkerhetsstillelse etter NS 8407 pkt. 7.2

Totalentreprenøren kan ikke kreve fristforlengelse eller vederlagsjustering som følge av at han enten ikke har levert dokumentasjonen, eller at innholdet i dokumentet/-ene ikke er i samsvar med kontraktens krav.

## 6 Overdragelse av kontrakten (NS 8407 pkt. 11)

Totalentreprenøren kan ikke overdra sine forpliktelser etter kontrakten. Dersom oppdragsgiver blir slått sammen med en eller flere andre kommuner, har oppdragsgiver rett til å overdra kontrakten til den nye kommunen. Likeledes har oppdragsgiver rett til å overdra kontrakten til kommunalt foretak dersom slikt opprettes.

## 7 Vederlag (NS 8407 pkt. 26)

### 7.1 Vederlag

Kontraktsgjenstanden skal leveres for følgende kontraktssum:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Tilbudssum: | NOK | | eks. mva |
| └ Ev. korreksjon +/- | NOK | | eks. mva |
| └ Ev. korreksjon +/- | NOK | | eks. mva |
| Sum | NOK | | eks. mva |
| Merverdiavgift | NOK | | |
| Kontraktssum | NOK | | inkl. mva |
| Skriver kroner | | | |

### 7.2 Indeksregulering

Med mindre byggherren velger å benytte opsjon for fast indeksregulering, gjelder følgende for indeksregulering for fase 2:

Priselementene i tilbudet skal være basert på prisnivå mm.202å.

Priselementene indeksreguleres i henhold til NS 8407 pkt. 26.2. Som indeks er avtalt SSB Boligblokk i alt. fra mm.202å.

### 7.3 Fakturering

Det er et krav at totalentreprenøren bruker elektronisk faktura i godkjent standardformat i henhold til forskrift av 2. april 2019 om elektronisk faktura i offentlige anskaffelser.

Dersom totalentreprenøren ikke etterkommer krav om bruk av elektronisk faktura, kan byggherren holde tilbake betaling inntil elektronisk faktura i godkjent standardformat leveres. Byggherren skal uten unødig opphold gi melding om dette. Dersom slik melding er gitt, løper opprinnelig betalingsfrist fra tidspunktet elektronisk faktura i godkjent standardformat er levert.

Dersom opplysninger i faktura eller fakturagrunnlag inneholder opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, og det vil være fare for avsløring av slike opplysninger, kan krav om elektronisk faktura fravikes, med mindre det finnes tilfredsstillende tekniske sikringsløsninger som ivaretar konfidensialitet.

Totalentreprenøren må selv bære eventuelle kostnader som leveranse av elektronisk faktura måtte medføre for denne.

Faktura skal merkes med [prosjektnummer], [prosjektnavn], samt [kontaktperson] og sendes på EHF-format (ELMA):

Org.nr:
Navn:
Aksesspunkt:

## 8 Kommunikasjon mellom partene (tillegg til NS 8407)

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk.

## 9 Sikkerhetsstillelse (NS 8407 pkt. 7)

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

## 10 Kontraktsmedhjelpere (NS 8407 pkt. 10)

### 10.1 Plikter

Totalentreprenøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører i kjeden under seg, jf. anskaffelsesforskriften § 8-13 og § 19-3.

Ved vesentlig mislighold kan byggherren stanse eller heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing eller heving om så ikke skjer.

Totalentreprenørens bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig. Bruk av bemanningsselskap skal varsles byggherren og er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Byggherren kan bare nekte bruk der han har saklig grunn.

Ved inngåelse av kontrakter om underentreprise som overstiger en verdi på kr 500.000 eks. mva. skal totalentreprenøren innhente skatteattest, jf. forskrift om offentlige anskaffelser. Fra underentreprenører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest. Totalentreprenøren skal på forespørsel fra byggherren fremlegge skatteattesten.
Dersom attesten ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan byggherren kreve at underentreprenøren skiftes ut uten omkostninger om forholdet ikke rettes innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om krav om utskifting om så ikke skjer.

Alle avtaler totaleentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

### 10.2 Kontraktsmedhjelpere som er oppgitt i kontrakten (tillegg til NS 8407 pkt. 10.3)

Totalentreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke skifte ut kontraktsmedhjelpere som ble evaluert i forbindelse med tildelingen eller avtalt som erstatning for slik kontraktsmedhjelper. Byggherren kan bare nekte samtykke dersom han har saklig grunn. Byggherren skal svare innen rimelig tid etter han har mottatt forespørsel om samtykke. Ved bytte av kontraktsmedhjelper kan byggherren i rimelig utstrekning kreve kostnadsfri overlapping.

### 10.3 Krav om betaling til bank

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos totalunderentreprenører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

### 10.4 Byggherrens inntreden i kontrakter med underentreprenører mv (tillegg til NS 8407 pkt. 15)

Byggherren har rett til å tre inn i totalentreprenørens kontrakter med totalunderentreprenører, underleverandører eller andre kontraktsmedhjelpere i de tilfeller hvor totalentreprenøren vesentlig misligholder nærværende kontrakt eller kontrakten med totalunderentreprenører eller annen kontraktsmedhjelper, stanser sine betalinger, blir insolvent eller går konkurs.

Totalentreprenøren plikter å sikre byggherren denne rett ved å innta klausuler som ivaretar disse rettigheter, i kontraktene med egne totalunderentreprenører eller andre kontraktsmedhjelpere.

## 11 Tiltransport av entreprenører (NS 8407 pkt. 7)

Byggherren kan tiltransportere entreprenører og leverandører. Ved slik tiltransport plikter totalentreprenøren å stille sikkerhet iht. NS 8407 pkt. 7.

## 12 Tiltransport av prosjekterende (NS 8407 pkt. 13)

Totalentreprenøren får tiltransportert arkitekt i henhold til avtale om tiltransport som følger som vedlegg til denne avtalen.

## 13 Kvalitetssikring (NS 8407 pkt. 15)

Totalentreprenøren skal ha og følge et styringssystem som tilfredsstiller NS-EN ISO 9001:2015 Ledelsessystemer for kvalitet - Krav eller tilsvarende. Kvalitetsplaner skal utarbeides i henhold til retningslinjene i ISO 10005 eller tilsvarende. Kvalitetsplanen skal hodes oppdatert i hele kontraktsperioden.

Styringssystemet skal også tilfredsstille NS-EN-ISO 14001:2004 pkt. 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre miljøstandarder.

Byggherren skal kunne gjennomføre revisjoner i kontraktsperioden.

## 14 Forhold på byggeplassen (NS 8407 pkt. 18)

### 14.1 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Totalentreprenøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger. Totalentreprenøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse-miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, totalentreprenørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Totalentreprenøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.
- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, såfremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig.

Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan byggherren heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om heving om så ikke skjer. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om totalentreprenøren retter forholdene. Byggherren kan på samme måte kreve at totalentreprenøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

### 14.2 HMS-kort

Alle arbeidstakere skal, lett synlig, bære gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema o.l. godtas ikke som HMS-kort.

Arbeidstakere som ikke har HMS-kort, vil bli bortvist fra byggeplassen.

### 14.3 Pliktig medlemskap i leverandørregister

Totalentreprenøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Totalentreprenøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgiftsinformasjon) i hele kontraktsperioden.

### 14.4 Rapporteringsplikt til Sentralskattekontoret for utenlandssaker

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Sentralskattekontoret for utenlandssaker i henhold til lov om skatteforvaltning § 7-6.

Totalentreprenøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer nedover i kontraktskjeden. Totalentreprenøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at totalentreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er totalentreprenørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser

### 14.5 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Totalentreprenøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underentreprenører og innleide har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Totalentreprenøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underentreprenører og innleide. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal totalentreprenøren rette forholdet. Der bruddet har skjedd hos en underentreprenør er rettingsplikten begrenset til krav som er fremmet skriftlig innen tre måneder etter lønnens forfallsdato, både for krav som følger av allmenngjort tariffavtale og landsomfattende tariffavtale. De vilkår og begrensninger som følger av lov om allmenngjøring av tariffavtaler mv. av 4. juni 1993 § 13, skal gjelde i begge disse tilfellene.

Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert.

Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår hos totalentreprenøren kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om totalentreprenøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underentreprenørleddet, herunder bemanningsselskaper, kan byggherren på samme måte kreve at totalentreprenøren skifter ut underentreprenører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

### 14.6 Krav om faglærte håndverkere

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Totalentreprenøren skal etter kontraktsinngåelsen dokumentere hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfyllelsesgraden.

Byggherren kan stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing om så ikke skjer.

### 14.7 Lærlinger

Det er et krav at totalentreprenøren under utførelse av kontraktsarbeidene er tilknyttet en lærlingordning og at en eller flere lærlinger deltar i utførelsen av kontraktarbeidet innenfor bygg- og anleggsfagene, jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter.

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 7 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 4-1. Kravet kan delvis oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5.

Kravet kan oppfylles av totalentreprenøren og en eller flere av hans underleverandører.

### 14.1 Ytre miljø – tropisk tømmer og fredet skog

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal entreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Entreprenøren kan søke byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av entreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse.

Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktsarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for entreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.

### 14.2 Ytre miljø – mangelfull avfallshåndtering

Dersom prosjektets og myndighetenes krav til avfallshåndtering ikke nås (se Miljøoppfølgingsplanen (MOP)), kan byggherren fastsette en mulkt oppad begrenset til NOK 150.000, som fordeles på totalentreprenørene i prosjektet etter byggherrens skjønn. Medfører ikke-oppfyllelse av kravene at byggherren ilegges tvangsmulkt, jf. avfallsforskriften § 18-6, vil differansen mellom tvangsmulkten og NOK 150.000 også fordeles på totalentreprenørene etter byggherrens skjønn.

### 14.3 Ytre miljø – pliktig medlemskap i returordning for emballasje

En norsk totalentreprenør (merverdiavgiftsregistrert i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning) for at han er medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for

sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom totaltotalentreprenøren er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til byggherren om dette.

**15 Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8407 pkt. 18.3)**
Totalentreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke skifte ut sin prosjektleder, anleggsleder eller personer som ble evaluert i forbindelse med tildeling av kontrakten eller avtalt som erstatning for slik person. Byggherren kan bare nekte samtykke dersom han har saklig grunn. Byggherren skal svare innen rimelig tid etter han har mottatt forespørsel om samtykke. Ved bytte av personell kan byggherren i rimelig utstrekning kreve kostnadsfri overlapping.

Denne bestemmelsen gjelder også for mangler påberopt i overtakelsesprotokollen, samt i reklamasjonsperioden.

**16 Revisjon**
Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av byggherren, kan gjennomføre revisjon hos totalentreprenøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til sluttfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

**17 Tidsfrister (NS 8407 pkt. 21)**
Sluttfristen er dagmulktbelagt i henhold til NS 8407 pkt. 40.2. Andre eventuelt dagmulktbelagte frister fremkommer av konkurransegrunnlaget og skal innarbeides i fremdriftsplanen.

**18 Avtalt plassering av risikoen for forhold ved grunnen (NS 8407 pkt. 23)**
NS 8407 pkt. 23.1 gjelder slik den står.

**19 Avtalt risikoovergang – prosjektering (NS 8407 pkt. 24.2)**
Totalentreprenøren har risikoen for løsninger og annen prosjektering som er utarbeidet av byggherren før inngåelsen av kontrakt for fase 1 og den prosjekteringen som har skjedd i fase 1.

**20 Særskilt varsel om økte utgifter til rigg og drift mv. (NS 8407 pkt.34.1.3)**
Kravene om særskilt varsel i NS 8407 pkt. 34.1.3 tredje ledd, gjelder ikke for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging.

Følgende standardiserte bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging:

**20.1 Regulering i uendret byggetid**
Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8407 pkt. 34.1.1 ikke overstiger 10 % av kontraktssummen, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10 % av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\underline{0{,}5\ A\ (B - 1{,}1\ C)}$$

C

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eksklusiv mva.
B = kontraktsverdi på utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist, jf. omforent fremdriftsplan fra fase 1, eksklusiv mva.
C = opprinnelig kontraktsbeløp (kontraktssum eksklusiv mva.)

Ved utregning av kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks mva. (B i formelen), skal det ikke tas hensyn til

- regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning,
- utbetaling av påslag pga. administrasjon av sidetotalentreprenører eller tiltransport av entreprise-/prosjekteringskontrakter,
- avbestillingserstatning,
- utbetalt vederlagsjustering som er inkludert rigg og drift, og
- kompensasjon for økt rigg og drift i forlenget byggetid.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse skal lønns- og prisreguleres iht. avtalt indeks, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

### 20.2 Regulering i forlenget byggetid

Har totalentreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8407 pkt. 34.1, jf. 34.5, skal vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0{,}7\ A\ (\ Z\ )}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eksklusiv mva.
Y = opprinnelig byggetid.
Z = forlengelse utover opprinnelig byggetid.

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse skal lønns- og prisreguleres iht. avtalt indeks, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

## 21 Utførelsesplikt ved uenighet (NS 8407 pkt. 35.1)

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

## 22 Prøvedrift (NS 8407 pkt. 38.2)

Lengden på prøvedriften og hvilke tekniske anlegg/installasjoner som er omfattet av prøvedriften, fremkommer av vedlegg til konkurransegrunnlaget.

### 22.1 Prøvedrift

Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor det tekniske anlegget prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og, hvis nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg, og hvor byggherren i prøvedriftsperioden har slik disposisjonsrett som nevnt under.

Oppstart av prøvedriftsperiode skjer etter overtakelse. Det er en forutsetning at de avtalefestede prøver, kontroller, tester og innregulering har blitt utført før overtakelse slik at kontraktsgjenstanden er i henhold til avtalt ytelse slik at prøvedrift kan starte.

Prøvedrift har til hensikt å

- kontrollere at anleggene fungerer tilfredsstillende,
- vise at funksjoner og anlegg er stabile over tid,
- etterkontrollere og justere (regulerings)funksjoner basert på driftserfaring,
- kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav,
- gi driftspersonell opplæring og driftserfaring sammen med totalentreprenøren av de enkelte anlegg/totalentreprenøren, og
- rette feil og mangler som avdekkes i prøvedriftsperioden.

### 22.2 Justering av prøvedriftsperiodens lengde

Totalentreprenøren skal, i samråd med byggherren, ha anledning til å ta de tekniske anlegg ut av drift i kortere perioder for utbedring eller reparasjon mot tilsvarende forlengelse av prøvedriftsperioden. Totalentreprenøren vil ikke ha krav på kompensasjon dersom utbedring eller reparasjon må skje utenom ordinær arbeidstid.

Dersom byggherren kan påvise at de tekniske anlegg ikke oppfyller kontraktens funksjonskrav sammenhengende i de fire siste ukene av prøvedriftsperioden, eller dersom prøvedriftsperioden av annen årsak ikke har fungert etter sin hensikt i samme periode, forbeholder byggherren seg retten til å kreve prøvedriftsperioden forlenget inntil disse krav er oppfylt. En slik forlengelse av prøvedriftsperioden gir ikke totalentreprenøren grunnlag for tilleggskrav.

### 22.3 Totalentreprenørens plikter

Totalentreprenøren har i prøvedriftsperioden ansvar for drift og vedlikehold av de tekniske anlegg, og i denne forbindelse holde det tekniske personell på anlegget som er nødvendig. Totalentreprenøren skal utføre vedlikehold av sine anlegg i prøvedriftsperioden iht. totalentreprenørens egen vedlikeholdsbeskrivelse, og i denne forbindelse dekke alle vedlikeholdskostnader, inklusive forbruksmateriell. Totalentreprenøren skal også gjennomføre faste besøk på anlegget for å kunne oppfylle hensikten med prøvedriften, jf. ovenfor.

Under prøvedriftsperioden plikter totalentreprenøren umiddelbart å iverksette nødvendige tiltak dersom det påpekes eller oppdages feil og mangler.

Dokumentasjon fra prøvedriften skal utarbeides av totalentreprenøren og overleveres i henhold til byggherrens nærmere fastlagte spesifikasjon og prosedyrer.

### 22.4 Byggherrens plikter

Byggherrens driftspersonell utfører daglig tilsyn av de tekniske anlegg. Dette fritar ikke totalentreprenøren fra noen av hans plikter, jf. ovenfor. Energikostnader i prøvedriftsperioden dekkes av byggherren.

### 22.5 Avslutning av prøvedriftperioden

Prøvedriftperioden avsluttes ved at partene gjennomfører en forretning der byggherren godkjenner at kravene til prøvedrift er oppfylt.

### 22.6 Byggherrens tilbakeholdsrett

Byggherren vil holde igjen et beløp tilsvarende 1,5 % av kontraktsummen. Beløpet skal likevel ikke være større enn kr. 5 000 000,- eks. mva. Byggherren plikter å utbetale dette beløpet uten ugrunnet opphold etter godkjent prøvedriftsperiode, jf. pkt. 21.5.

## 23 Utbedring (NS 8407 pkt. 42.3)

Byggherren stiller ikke sikkerhet for mulige vederlagskrav.

Utbedringsarbeider skal utføres etter avtale og i forståelse med byggherren. Dersom hensynet til byggherrens bruk av kontraktsgjenstanden, herunder hans brukeres og leietakeres bruk, gjør det nødvendig å utføre arbeidet utenfor ordinær arbeidstid, plikter totalentreprenøren å gjøre dette uten overtidsgodtgjørelse.

## 24 Oppsigelse (NS 8407 pkt. 38)

Byggherren kan si opp kontrakten uten å betale erstatning i de tilfeller som er nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 28-3.

## 25 Misligholdt kontraktsforpliktelse – konsekvenser for senere konkurranser (tillegg til NS 8407)

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser. Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

## 26 Reklame. Kontakt med media (tillegg til NS 8407 kap. XI)

Dersom totalentreprenøren eller dennes leverandør/underentreprenør for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å gi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges byggherren for godkjenning på forhånd.

Byggherren håndterer all kontakt med media.

## 27 Etiske krav (tillegg til NS 8407)

Totalentreprenøren etterleve følgende grunnleggende krav:

a) Nasjonal lovgivning: Arbeidsretten og arbeidslovgivningen der produksjonen finner sted, skal etterleves. Av særlig relevante forhold fremheves lønns- og arbeidstidsbestemmelser, helse, miljø og sikkerhet, lovfestede forsikringer og sosiale ordninger, samt regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter.

b) Internasjonale konvensjoner: De internasjonale konvensjoner som fremkommer av vedlegg 5 til forskrift om offentlige anskaffelser.

Brudd på disse bestemmelsene anses som vesentlig mislighold.

Totalentreprenøren identifiseres med sine underentreprenører ved mislighold av avtalen mht. de ovenfor nevnte krav.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne avtalen skal inneholde tilsvarende bestemmelser nevnt i første til tredje ledd.

## 28 Brudd på konkurranselovgivningen

Dersom det er klar sannsynlighetsovervekt for at totalentreprenøren har brutt konkurranselovens §§ 10 og 11, eller tilsvarende bestemmelser, kan byggherren heve kontrakten dersom dette etter en konkret vurdering anses for å være forholdsmessig.

Dersom det er klar sannsynlighetsovervekt for at totalentreprenøren underleverandør har brutt konkurranselovens §§ 10 eller 11, eller tilsvarende bestemmelser, kan byggherren kreve at totalentreprenøren snarest mulig skifter ut sin underleverandør uten kostnad for byggherren. Retten til å kreve utskiftning gjelder ikke dersom kravet er formelt bestridt overfor kompetent myndighet, og totalentreprenøren overfor byggherren kan sannsynliggjøre at kravet mot underleverandøren ikke er berettiget. Dersom totalentreprenøren ikke skifter ut underleverandøren, kan byggherren heve avtalen.

Før heving etter første ledd og før krav om utskiftning av underleverandør i annet ledd skal byggherren vurdere den tid som er gått siden bruddet på konkurranselovens §§ 10 og 11 ble begått, hvilke tiltak totalentreprenøren og/eller underleverandøren har iverksatt for å forebygge gjentakelser og eventuelt andre momenter som kan ha betydning for vurderingen av om hevingen eller utskiftningen er forholdsmessig. Dersom bruddet på konkurranselovgivningen direkte har rammet eller berørt byggherren, vil heving alltid anses å være forholdsmessig.

**29 Heving på grunn av visse straffbare forhold**

Byggherren har rett til å heve avtalen dersom totalentreprenøren eller underleverandør blir rettskraftig dømt eller har vedtatt et forelegg for de straffbare forholdene som fremkommer av forskrift om offentlige anskaffelser § 24-2.

**30 Samtykkeerklæring**

Ved å underskrive på dette avtaledokumentet gis det samtykke til at byggherren kan behandle personopplysninger som er nødvendige for gjennomføring av prosjektet.

Blant opplysningene som behandles er kontaktinformasjon til kontaktpersoner hos oppdragsgiver, herunder navn, adresse, e-postadresse og telefonnummer.

Samtykket er frivillig, og kan når som helst trekkes tilbake, ved å sende e-post til byggherrens representant, eller gjennom prosedyren beskrevet i byggherrens personvernerklæring.

For mer informasjon om behandling av personopplysninger og hvilke rettigheter som gjelder, se her: [lenke til personvernerklæring].

**31 Signaturer**

Dette avtaledokumentet er utferdiget i to eksemplarer, ett til hver av partene.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Dato: | Sted: | Dato: | Sted: |
| Byggherrens underskrift<br><br>_____<br>Navn<br>Stilling | | Totalentreprenørens underskrift<br><br>_____<br>Navn<br>Stilling | |